

Aleš Smrčka, Komparace tradičního transportu materiálu v horském hospodářství

Krkonoš a Šumovy

Praha 2015, 142 s. rkp. Diplomové práce

Vracet se k tradičním metodám práce na venkově, ať už to je zemědělství nebo dřevařství je velmi obtížné. Tím obtížnější je to pro mladou generaci, která se narodila do světa, kdy tato hospodářská odvětví byla značně modernizovaná mechanizací a novými technologiemi a kdy byla podstatně změněna i tvář krajiny.

Smrčka se rozhodl oživit téma tradičního transportu. Bylo už opuštěno etnology před téměř 50 léty (tehdy Scheuffler, Šolc, Voráček, Baran aj.) a za tu dobu odešlo i mnoho pamětníků těchto tradičních forem. Provádět rekonstrukci je nyní velmi obtížné, časově náročné a vyžaduje aplikaci mnoha metod a také se může stát, že získané zdroje nebudou vždy přesné a úplné. Naštěstí dlouhodobým výzkumem se Smrčkovi podařilo kontaktovat se ještě s poledními žijícími pamětníky a dokonce i výrobci některých tradičních přepravních prostředků.

Práce je rozdělena na dvě základní části: Tradiční doprava materiálu v Krkonoších (kap. 3, s. 32-65), Tradiční doprava materiálu na Šumavě (s. 76-121). Před každou z těchto kapitol je předsazeno pojednání o horském hospodářství v Krkonoších a na Šumavě. Závěrečná kapitola komparuje tyto regiony. Úvodní kapitola krátce shrnuje metodologii diplomové práce. Zdá se, že autor zde příliš šetřil prostorem, což se mi jeví hlavně v podkapitole terénní výzkum, která vzhledem k jeho dlouhému trvání a velmi zajímavým respondentům přímo nabízela k hlubšímu zpracování.

Kapitola o hospodářství v Krkonoších je sice přehledná, ale vyvolává otázky, na které by měl autor odpovědět: proč se na polské straně pěstovaly ovce a prasata (v nižších polohách) kdežto na české straně ne (s. 19).

Kapitola o tradiční dopravě je velmi kvalitní. Důkladný popis přepravních prostředků, jejich užití, výroba a životnost patří k silné stránce celé práce. Je to patrně i proto, že téma této kapitoly prošlo několikrát odborným tiskem a recenzním řízením, které autora donutilo odstranit stinná místa.

Pro neznalce tamějšího prostředí je velmi atraktivní kapitola o saních-rohačkách, o jejich, užití, ovládání i výrobě i využívání horských krosen prakticky do současnosti.

Stejně fundovaně, jako autor pojednával o Krkonoších si počíná při pojednání o Šumavě. Využívá bohatou literaturu i výsledky samostatného terénního výzkumu. Struktura této části je stejná jak v případě Krkonoš. Jistě, v převzaté literatuře bychom našli drobné nepřesnosti dané dobovými znalostmi, např. dnes už překonaná informace, že kůň byl využíván až před 3000 lety př. n.l. (Láznička) aj., to ale není vzhledem k tématu podstatné.

Obecní charakteristika temnějšího hospodářství uvádí kapitoly o přepravních prostředcích. Ty jsou i zde ústředním jeho zájmem, zase podává jejich detailní popis,

funkce i historickou proměnu. Zřetelnější je také určitý posun od historie k současnosti. Velmi detailně se zabývá péčí o tažného koně, jeho cenou, každodenním životem dřevaře a jeho prací. Podrobně popisuje i techniky plavení dřeva po Vltavě a Otavě, jeho historii, organizaci a obnovování tradice plavení pro turisty a diváky v poslední době.

Aleš Smrčka musel ve své studii zvládnout velké množství problémů a porozumět různým technikám a technologiím ze zemědělství, dřevařského řemesla i dopravy. Bez velké erudice, pracovního nasazení a hlubokému vztahu k tématu by vše nemohl zvládnout. Drobné chyby a nedostatky podstatně nesnižují neobyčejnou kvalitu práce.

Jednoznačně doporučuji hodnotiti v ý b o r n o u.

Praha 28.5.2015

PhDr. Jan Pargač CSc.